

4

Wat en waar zijn de wadden?

Groep 5 t/m 8

Les met werkblad - topografie

Doel:

De leerlingen kennen na afloop de namen van de waddeneilanden en de volgorde waarin ze liggen. Ze kunnen enkele belangrijke plaatsen rond het waddegebied aanwijzen op de kaart en ze kennen enkele bijzonderheden van de verschillende waddeneilanden.

Materialen:

- Atlas of kaart van West-Europa
- Werkblad 4: Wat en waar zijn de wadden?
- Computer(s) met internetaansluiting

Groepsgrootte:

Klassikaal

Duur:

30 minuten

Inleiding

(5 minuten)

Bespreek met de leerlingen wat ze al weten over het waddegebied. Bespreek wat de namen van de Nederlandse eilanden zijn. Vertel dat het waddegebied doorloopt van Nederland door Duitsland tot en met Denemarken. Zie achtergrondinformatie.

Kern

(15 minuten)

Vervolgens worden de werkbladen uitgedeeld. De leerlingen gaan daar in tweetallen (of in groepjes) mee aan de slag.

Voor de antwoorden op de opdrachten 1 t/m 4 en 6 is een atlas of een kaart van West-Europa nodig. Voor vraag 5 een computer met internetaansluiting. Eventueel is er een roulatiesysteem toe te passen. Een groep begint met vraag 5 bij de computers, de rest begint met de atlassen.

Bij vraag 6 moeten de leerlingen de grenzen tussen Nederland, Duitsland en Denemarken op een kaart intekenen. Bij deze opdracht wordt duidelijk dat het waddegebied een Internationaal natuurgebied is.

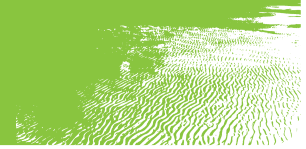
Afronding

De les kan afgerond worden door het werkblad na te bespreken, waarbij eventueel wat extra informatie gegeven wordt en de antwoorden. Vragen die hierbij gesteld kunnen worden:

- Wie zou er op een waddeneiland willen wonen? Waarom wel, waarom niet?
- Op welk waddeneiland zou je het liefst willen wonen? Waarom?

4

Wat en waar zijn de wadden?

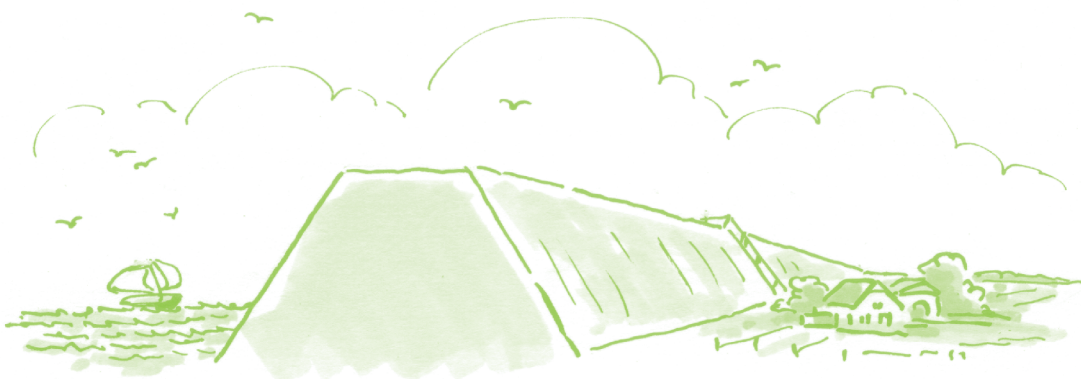
Groep 5 t/m 8

Achtergrondinformatie De waddeneilanden waren vroeger een doorgaande duinenrij, met daarachter land. Duinen ontstaan wanneer droogvallende zandplaten langzaam hoger worden, doordat de wind zand aanvoert. Dit zand blijft liggen achter een klein obstakel, bijvoorbeeld een schelp. Als het zandhoopje maar hoog genoeg wordt, kunnen er planten op gaan groeien. Zo ontstaat langzaam een duin (zie ook het lesmateriaal over duinen). Het waddengebied is ontstaan doordat de zee op bepaalde plekken doorbrak.

Achter de duinen kwam daardoor weer water te staan. De eilanden werden afgesneden van het vast land.

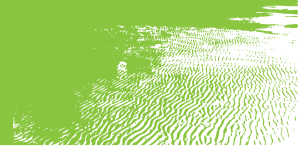
Texel is het oudste waddeneiland en ligt als enige rondom een keileembult (de Hoge Berg). Deze bult is ongeveer 150.000 jaar geleden ontstaan. Tijdens de voorlaatste ijstijd werd er keileem opgestuwd door de ijstongen.

Als op dit moment de waddeneilanden niet onderhouden zouden worden en "vastgelegd" met dijken, zouden ze gaan wandelen. Aan de westkant van de eilanden wordt er zand afgehaald en aan de oostkant groeit het aan. Hierdoor zouden ze richting het oosten wandelen. Op Schiermonnikoog is vroeger een dorp op de westpunt van het eiland in de golven verdwenen.

4

Wat en waar zijn de wadden?

Antwoorden werkblad 4 opdracht 5: Wat en waar zijn de wadden?

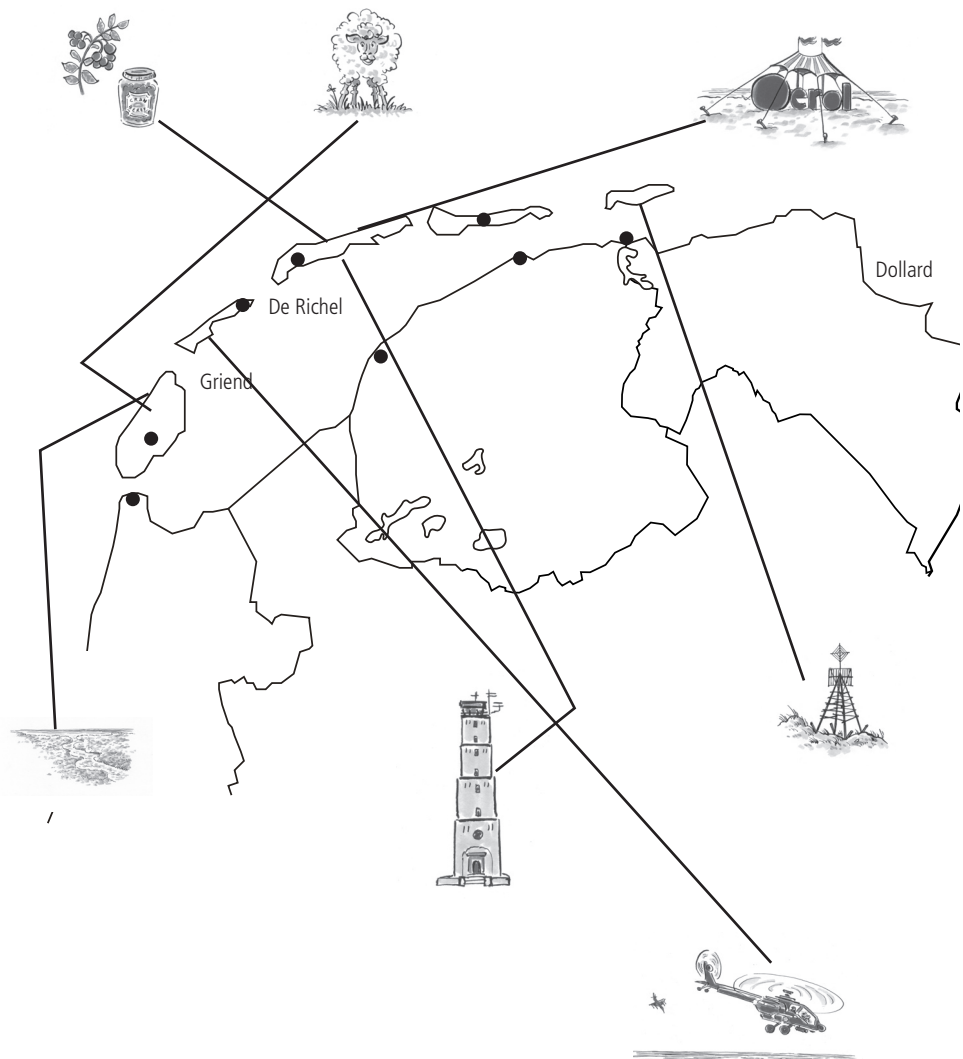
Texel:
schapen
Slufter

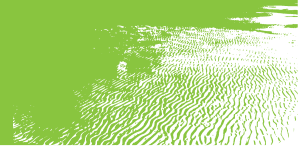
Vlieland:
autovrij
Vliehors

Terschelling:
Cranberry's
Brandaris
Oerol

Ameland:
Oerd

Schiermonnikoog:
Willemsduin
Autovrij

Wat en waar zijn de wadden? Daarover gaat dit werkblad.
Gebruik steeds de kaart bij de opdrachten. Bij opdracht 1 t/m 4 en 6 heb je een atlas nodig. Bij opdracht 5 de computer.

Opdracht 1

Zoek in de atlas de kaart van Nederland (of van het noorden van Nederland).

Zoek de volgende namen op in de atlas.

Schrijf het nummer, of de letter, op de juiste plek op de kaart van het werkblad:

A. Waddenzee

B. Noordzee

C. Dollard

a. Texel

b. Vlieland

c. Terschelling

d. Ameland

e. Schiermonnikoog

f. Rottum

g. Griend

h. de Richel

1. Den Helder

2. Harlingen

3. Holwerd

4. Lauwersoog

5. Oost-Vlieland

6. West-Terschelling

7. Den Burg

8. Nes

4

Wat en waar zijn de wadden?

Opdracht 2

Bekijk de kaart bij de opdracht.
Kijk naar de eilanden met de letters a t/m e.

a. Schrijf de eerste letters van de namen van deze eilanden achter elkaar (op volgorde, dus eerst eiland a).
Welk woord krijg je?

b. Gebruik deze letters in deze volgorde. Maak een zin van vijf woorden, die beginnen met deze letters.

Bijvoorbeeld:

Als de letters R N K O P zouden zijn, kun je daar de zin van maken:
"Rode neel krijgt ook pizza's."

Opdracht 3

a. Neem de atlas en de kaart op het werkblad.

- Teken de grenzen tussen de provincies in Nederland.
- Zet daarna de letters in de kaart:

- x. Noord-Holland
- y. Friesland
- z. Groningen

b. Welke eilanden horen bij:

Noord Holland:

Friesland:

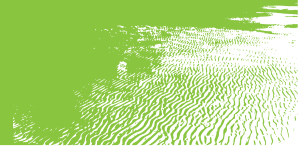

Groningen:

Opdracht 4

Bekijk de kaart in de Atlas. Kijk hoe de veerboten naar de eilanden varen. Teken op de kaart:

- een punt waar de boot vertrekt en aankomt.
- een lijntje hoe de boot vaart.

Opdracht 5

Elk eiland heeft wel iets bijzonders. Dat is te zien op de plaatjes. Daarnaast staan de eilanden.

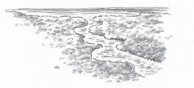
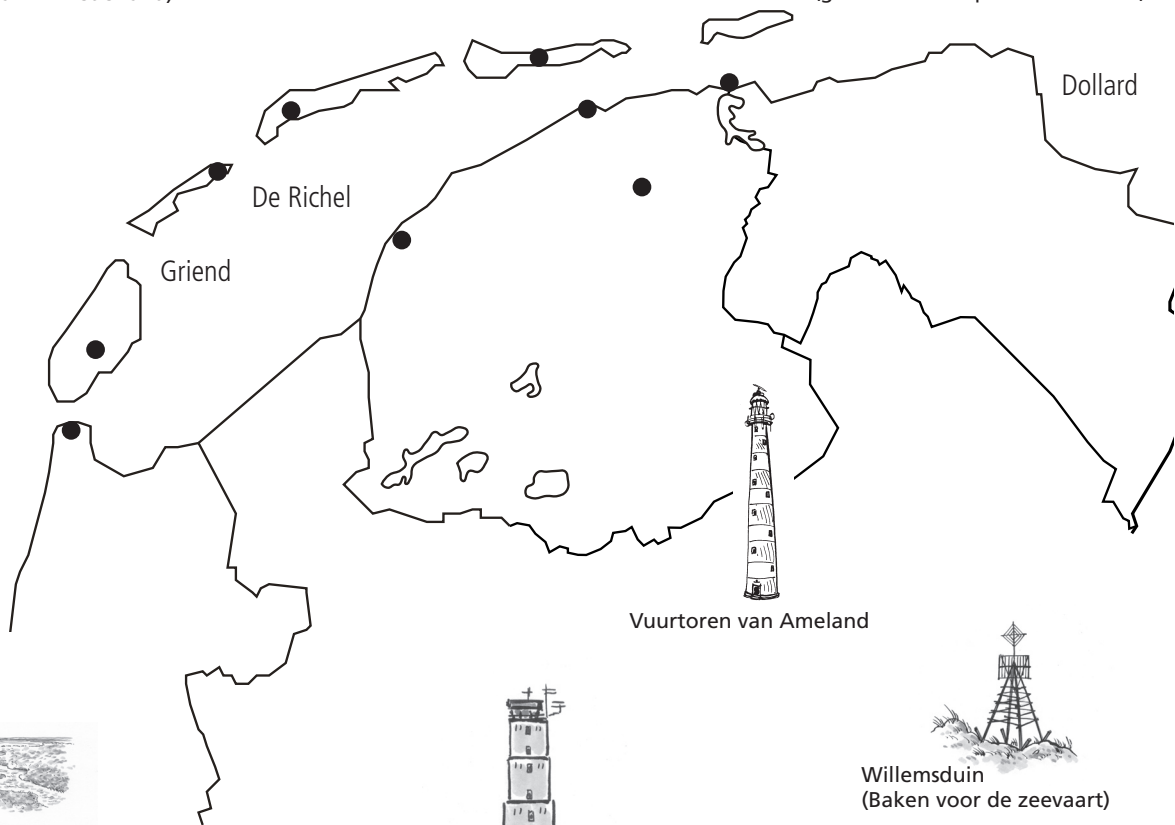
- Maak elk plaatje met een lijn aan het goede eiland vast. Zoek de antwoorden eventueel op internet op via een zoekmachine.

Cranberry's (deze bessen zijn zeldzaam in Nederland)

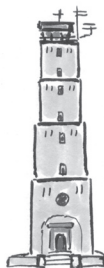
Oerol (groot theater openlucht festival)

Slufter (bekend natuurgebied dat 6 keer per jaar onder zeewater staat)

Vuurtoren van Ameland

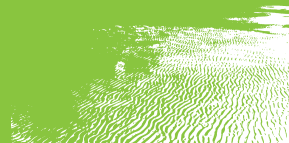
Brandaris (beroemde vierkante vuurtoren)

Willemsduin (Baken voor de zeevaart)

Vliehors (militair oefenterrein en natuurgebied)

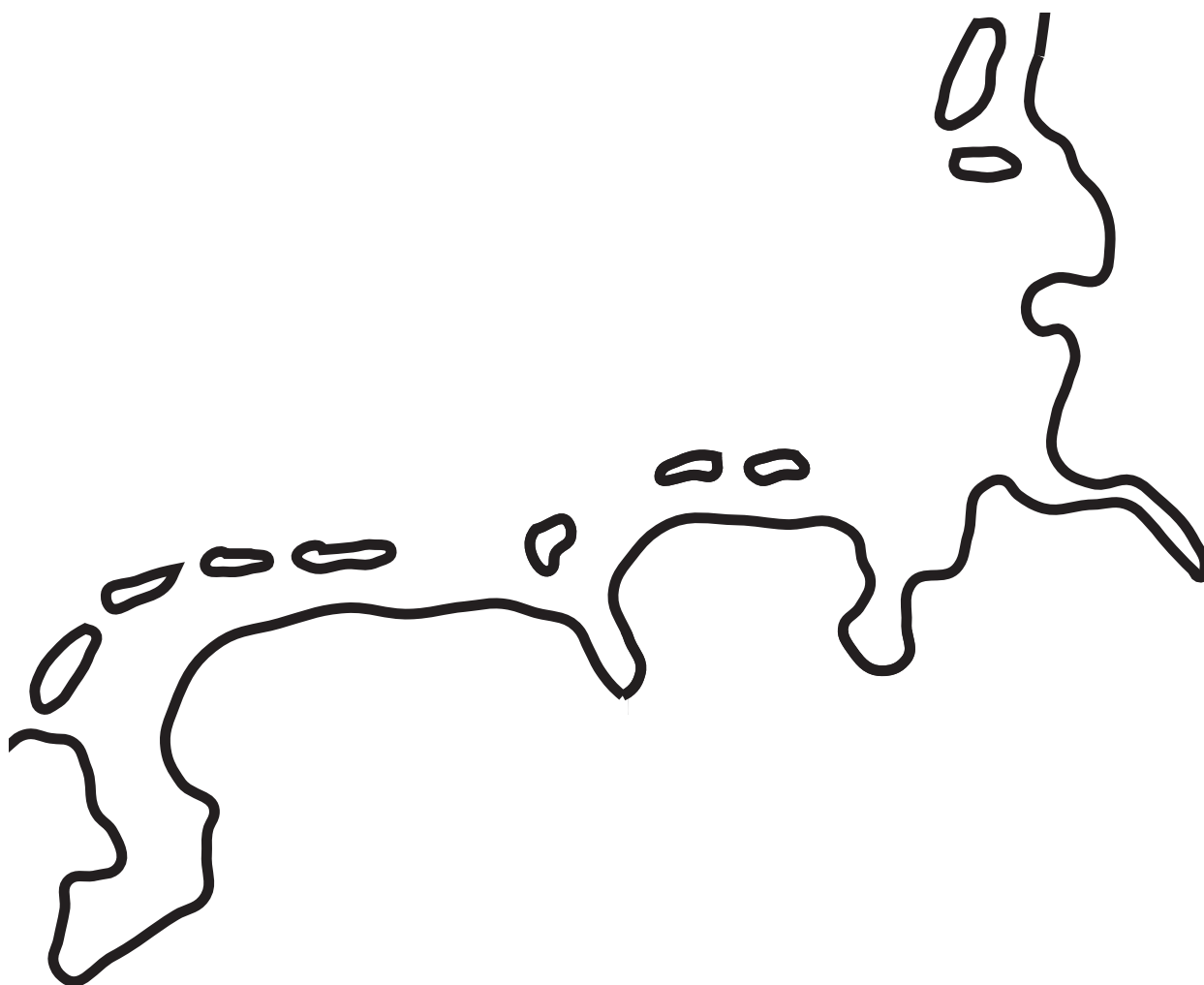

Opdracht 6

Zoek de kaart van Europa op in de atlas.

Bekijk de kaart op het werkblad. Waar denk jij dat de grenzen lopen tussen Nederland, Duitsland en Denemarken?

- Teken de grenzen met grijs potlood in de kaart.

- Bekijk nu de atlas. Controleer of jouw grenzen kloppen. Pas aan als dat nodig is.